

10.11. 2023
PERJANTAISARJA⁵
MUSIIKKITALO KLO 19.00

RSO-festivaali George Benjamin
WRITTEN ON SKIN

GEORGE BENJAMIN *kapellimestari*
BENJAMIN DAVIS *ohjaus*
LAUREN SNOUFFER *sopraano (Agnès)*
IESTYN DAVIES *kontratenori (Angel 1 / Boy)*
MARK STONE *baritoni (Protector)*
JUDITH THIELSEN *mezzosopraano (Angel 2)*
NICK PRITCHARD *tenori (Angel 3)*

PHILIPP MARGUERRE *lasiharmonikka*
JUKKA RAUTASALO *viola da gamba*

George Benjamin
Written on Skin, ensiesitys Suomessa **95 min**

Kiitos tarpeiston lainasta
Valletta Cultural Agency

Konsertissa ei ole väliaikaa. Konsertti päättyy n. klo 20.40. Suora lähetys Yle Radio 1:ssä ja Yle Areenassa sekä viivästettynä klo 20 alkaen Yle Teemalla.

GEORGE BENJAMIN: "OLIN AINA HALUNNUT SÄVELTÄÄ OOPPEROITA, MUTTA MINUN OLI ODOTETTAVA KAUAN, ENNEN KUIN OLIN VALMIS"

2

Olette tunteneet toisenne Nicholas Collonin kanssa jo kauan. Mikä oli ensireaktionne, kun hän otti yhteyttä ja ehdotti Teitä RSO-festivaalin fokuksäveltäjäksi?

Olin aivan riemuissani! Tiesin, että RSO on upea orkesteri, ja tiesin myös, millainen hieno musiikkikulttuuri teillä täällä Suomessa on. Mikään ei olisi voinut ilahduttaa minua enemmän!

Festivaalilla kuultavista sävellyksistänne varhaisin on Into the Little Hill vuodelta 2006. Ohjelmisto ei siis ole varsinaisesti retrospektiivinen. Millaisin perustein se valittiin?

Kaikki täällä kuultavat teokset on tosiaan sävelletty viimeisen viidentoista vuoden aikana. Mitenkähän siinä edes kävi niin – en muista tarkalleen, miten valinta tapahtui. Toki minulle itselleni säveltäjänä on kiinnostavampaa työskennellä sen parissa, mitä olen tehnyt hiljattain, ja mitä juuri nyt on työn alla. Olin siis tyytyväinen siihen, että festivaali keskittyy ikään kuin minun 2000-luvun tuotantooni. Olen vuosien varrella muuttunut

säveltäjänä, niin kuin tietenkin pitääkin. Ei saa jäädä paikalleen, vaan on etsittävä ja valloitettava yhä uusia alueita. Olisi tylsää, jos ei haastaisi itseään ollenkaan.

Merkittävää minulle 2000-luvun tuotannossani on se, että minusta tuli oopperasäveltäjä. Ooppera on nyt työskentelyni keskiössä, ja se on itse asiassa hyvin yllättävää. Olin aina halunnut säveltää ooperoita, mutta minun oli odotettava kauan, ennen kuin olin siihen valmis, ja ennen kuin löysin oikeat yhteistyökumppanit.

Olette tehnyt kaikki neljä oopperaanne yhteistyössä Martin Crimpin kanssa. Millä tavoin hän on ollut Teille tärkeä?

Yksinkertaisesti sillä tavoin, että hän innosti minua säveltämään oopperaa. Hänen tapansa kirjoittaa inspiroi minua monella eri tavalla, ja meillä on molemmin puolin toimiva yhteistyö, jollaista olin aina toivonut. Etsin tämänkaltaista yhteistyökumppania 20–30 vuotta, ja kun sellainen löytyi, jatkamme yhteisten teosten tekemistä tästä eteenpäinkin. Olemme tosiaan tehneet nyt jo neljä teosta – sitä on melkein vaikea uskoa.

Miten Written on Skin -ooppera sai alkunsa?

Teoksen tarina ulottuu vuosien taakse. Silloinen Brysselin La Monnaie -teatterin johtaja Bernard Foccroulle ehdotti minulle oopperan säveltämistä jo vuonna 1990. Jouduin vastaamaan hänelle, että en pysty: en ole valmis, minulla ei ole tarinaa, ja ennen kaikkea minulla ei ole yhteistyökumppania. Foccroulle on musiikkini ystävä, ja kaiken lisäksi hieno muusikko itsekkin. Hän piti uskollisesti ajatuksen oopperasta mielessään vuosien ajan.

Into the Little Hill -oopperan maailmankantaesityksen jälkeisenä päivänä hän lähetti minulle viestin: "No niin, George, kieltäydyit aikaisemmin, mutta nyt sinun on aika kirjoittaa suuri ooppera." Otin yhteyttä Martin Crimpiin, ja hyvin pian tulimme siihen tulokseen, että ryhdymme projektiin. Bernard oli nyt Aix-en-Provencen festivaalin taiteellisena johtajana, ja matkustimme sinne sopimaan asiasta. Keskustelimme teoksen laajuudesta, esityspaikasta, orkestraatiosta. Bernardilla oli yksi ainoa toive: että sijoittaisimme oopperan Provenceen, Oksitaniaan.

Toivomus asetti puitteet aiheen valinnalle, ja luonnollisesti päädyimme tutkimaan 800 vuoden takaista trubaduurien aikaa. Löysimme tarinan Guillaume de Cabestanhista – koko tarina mahtuu kuuteen sivuun – ja niin sai alkunsa *Written on Skin*.

Mikä Teitä kiehtoo keskiajan maailmassa?

Rakastan keskiajan kuvataidetta, etenkin kirjojen maalaustaidetta eli illuminaatiota. Rakastan sen outoutta, yksinkertaisuutta, värien rohkeutta ja muotojen runsautta. Keskiajan maailma tuntuu meistä hyvin kaukaiselta, ja samalla se ei ole lainkaan kaukana. Inhimilliset tunteet ja intohimot ovat samanlaisia.

Varsinkin trubaduurien aika oli hyvin erikoislaatuinen: se oli tavallaan jo eurooppalainen renessanssi, jonka ristiretket tuhosivat. Renessanssiin siinä viittasivat maallisen runouden kukoistus sekä uusi näkemys maailmasta, jossa ihminen ja hänen tunteensa olivat keskiönä. Luonto ja maailma nähtiin aivan eri tavalla kuin niin kutsutulla pimeällä keskiajalla yleensä. Trubaduuriaika edusti romantiikan puhkeamista yhtäkkiä, yhdellä rajatulla alueella. Se vain ei kestänyt, vaan kuoli pois, kunnes pari-kolmesata vuotta myöhemmin sama henki ilmeni Italiassa, ja sillä kertaa se levisi koko silloiseen maailmaan. Tämän aikakauden kaukaisuus ja outous, mutta samalla kertaa suurenmoinen luovuus ovat olleet minulle loputon inspiraation lähde.

haastattelu Lotta Emanuelsson

GEORGE BENJAMIN: WRITTEN ON SKIN

George Benjamin (s. 1960) ja Martin Crimp (s. 1956) ovat, heille ominaiseen hiottuun tapaan, löytäneet järjestyksessä toiselle oopperalleen äärimmäisen osuvan otsikon: Iholle kirjoitettu.

Kertojina ja välittäjinä toimivat enkelit vievät kuulijat aikaan, jolloin "kirjat kirjoitettiin iholle". Oopperan keskiössä ovat eläinten nahalle eli pergamentille maalatut kuvitukset, ja sen kuvaama intohimodraama vallankäytöstä ja nähdynsi tulemisesta menee ihon alle. Benjaminin kiiluvassa ja kirskuvassa orkestraatiossa kihisee kehollinen olemassaolo.

Benjaminin ja Crimpin yhteistyönä on syntynyt jo neljä oopperaa, joista uusin kantaesitettiin kesällä 2023. Yhteisenä nimittäjänä on nykyaikaisesti tulkittu keskiaikainen aihe. *Written on Skinin* juoni perustuu katalaanitrubaduuri Guillem de Cabestaingistä (1162–1212) kerrottuun veriseen legendaan, jota ovat käyttäneet niin Giovanni Boccaccio kuin Ezra Poundkin. Sen huippukohdassa vaimo tietämättään syö rakastajansa sydämen. Sydämen syöminen löytyy monista keskiaikaisista lähteistä ja tarinaperinteistä. *Written on Skinin* onnettomat rakastavaiset puolestaan kytkeytyvät muihin keskiaikaisiin, legendaarisiin pareihin kuten Tristaniin ja Isoldeen tai Francesca da Riminiin ja Paolo Malatestaan.

Benjamin ja Crimp ovat tietoisia siitä, että rakkaus ja kuolema ovat oopperan perusraaka-aineita ja että lukemattomat oopperat vaativat lopussa kuin ihmisuhrina naispäähenkilön kuoleman. *Written on Skin* etäännyttää kertomansa tragedian ja tekee siitä silti hukuttavan merkityksellisen. Ooppera älyllistää tuskan

ja intohimon ja samalla tekee niistä välitömän ruumiillisia. Näistä syistä *Written on Skin* on ollut yksi 2000-luvun musiikin suurimpia menestysteoksia.

Aix-en-Provencen festivaalilla vuonna 2012 kantaesitettyyn *Written on Skinin* kohdistui mittavia odotuksia. George Benjamin on Iso-Britannian menestyneimpiä säveltäjiä, vaikka hän Suomessa onkin vielä varsin vähän tunnettu. Hän oli niittänyt meriittejä jo nuorena, mutta viimeistään Martin Crimpin librettoon sävelletty kamariooppera *Into the Little Hill* (2006) teki hänestä sensaation ja sai musiikkimaailman odottamaan kuumeisesti työparin seuraavaa teosta, tällä kertaa täyspitkää suuren näyttämön oopperaa.

Written on Skin lunasti täysin siihen kohdistuneet odotukset. Tunnettu musiikki-kirjoittaja Alex Ross kuvaili, että "Benjamin oli löytänyt tavan maalata suurelle kansalle antautuen laajoihin eleisiin samalla kun säilytti legendaarisen kykynsä hallita yksityiskohtia."

Hienovaraisuus ja rajuus sekä älyllisyys ja intohimo ovat kutkuttavassa tasapainossa. *Into the Little Hillissä* Benjaminin pieni orkesteri sisältää mm. cimbalomin, banjon ja bassohuilun. Nyt suuri orkesteri milloin sipisee kuin iho joka nousee kananlihalle, milloin riuhtoo kuulijaa kuin tukasta vetäen. Hauraat, vieraat äänenvärit kuten viola da gamba ja lasiharmonikka antavat avainkohtauksille ylimaallisen ja samalla aistillisen sädekehän. Laulajien repliikit muodostavat jännitteisesti rytmitetyn verkon, joka kiristyy kysymysten ja empimisten ympärille.

Ennen *Written on Skinia* Benjamin oli tullut tunnetuksi hitaasti laadituista hienostuneista teoksistaan, joita oli verrattu huolella viimeisteltyihin korurasioihin. *Written on Skinissä* ei teoksena ole mitään miniatyyrimäistä, mutta sen keskiössä ovat miniatyyrimaalaukset: keskiaikaisen kirjan jalokivimäisesti hohtavat, tekstin sisältöä "valaisevat" maalauskoriste-lut (engl. *illumination*, ransk. *enluminure*).

Oopperan tapahtumat näytellään keskiaikaisessa linnassa, jonka isäntä on pal- kannut nuoren taiteilijan ("the Boy") luomaan kuvitetun kirjan. Moinen taideteos oli tuon ajan yhteiskunnassa yksi suurim- mista statussymboleista, todellinen luk- susesine: käsin tehty kirja vaati kallisar- voisista materiaaleja sekä lukemattomia työtunteja taitavalta käsityöläiseltä. Lin- nanherralta ("the Protector") kirja on tapa- sinetöidä asemansa omistajana. Hänelle kuuluu jokainen maillaan oleva hyödyke ja elävä olento, ja hän vaatii ehdotonta kuuliaisuutta.

Linnassa valmistuvalla kirjalla on kui- tenkin odottamattomia seurauksia. Kuvat ja ne maalannut nuorukainen antavat linnanherran vaimolle Agnèsille mah- dollisuuden haastaa miehensä tyrannia. Merkityksellisimmät kohtaukset käydään taiteilijan tekemien kuvien äärellä, ja Ben- jamin maalaa ne ilmaan sävelin: partituu- riin on merkitty kolme "miniatyyriä", joissa Benjaminin sekoittama orkesterivärytys on huumavimmillaan. Sekä libretto että musiikki kiiluvat hätkähdyttäviä yksityis- kohtia – isäntä esimerkiksi sanoo unetto- man vaimonsa silmäripsien raapivan tyy- nyä kuin hyönteiset.

Pikkuruiset, ihmeelliset maalaukset ovat kuitenkin vain lähtökohta. Ne ovat kaikkea muuta kuin pelkkiä kuvia. Isäntä pelkää "salaista sivua", joka paljastaa Agnèsin ja nuorukaisen suhteen. Taiteilija maalaa Agnèsin pyynnöstä kuvan "todel- lisesta naisesta". Siitä tulee Agnèsin muo- tokuva. Hän tulee nähdyksi, valaistuksi, ja saa kyvyn toimia, mutta vasta kun kuva on muuttunut todellisuudeksi: "Kuva ei ole mitään. Rakkaus ei ole kuva: rakkaus on teko."

Written on Skinin taustalla häilyvät oopperallisina kummeina Alban Bergin *Wozzeck* ja Claude Debussyn *Pelléas ja Mélisande* väkivaltaisine aviomiemiehin, myös Puccinin *Tosca*, jonka sadistisella Scarpialla on paljon yhteistä linnanher- ran kanssa ja jonka loppukohtauksessa on niin ikään putoava nainen. Benjamin ja Crimp käsittelevät oopperakirjallisu- den perustavimpia aiheita, mutta työs- tävät niitä keinoin, jotka samalla kertaa vieraannuttavat ja painavat ne kuulijan tajuntaan.

Sankarittaren kuolemaa ei näytetä. Sen sijaan tarinan marginaalista ilmes- tyy enkeli ja kertoo kuvasta, joka esittää ilmassa riippuvaa naista ennen maahan osumista.

Oopperan tapahtumat käynnistyvät, kun kolme enkeliä alkaa esittää tarinan henkilöitä. He kommentoivat inhimil- listä kärsimystä viileästi kuin keskiaikai- sen käsikirjoituksen reunoille maalatut hahmot. Epäsuoraa replikointia Crimp ja Benjamin käyttivät jo *Into the Little Hill* -oopperassa. Tämä keino hivuttaa *Writ- ten on Skinia* kohti oratorion lajityyppiä,

jossa raamatulliset tapahtumat ja niiden kommentointi lomittuvat.

Enkelit eivät ole suojelijoita, jotka puuttuisivat vääryyksiin. He edustavat yli-inhimillistä, ajatonta näkökulmaa. Mennyt muuttuu eläväksi ja samalla erottamattomaksi nykyihmisen aikaperspektiivistä, sillä menneisyyttä ei voi tuoda takaisin neutraalina. Samalla kysytään, kuinka kaukana ikivanhat julmuudet ovat meidän "edistyneestä" ajastamme. *Written on Skin* päättyy sanoihin "kasautuneet ruumiit" – Agnès ei ole ensimmäinen eikä viimeinen uhri. Lopun sointimaailma on täynnä turtunutta tuskaa ja ravistelevaa surua mutta myös pystypäistä uhmaa.

6

Pergamentille, iholle, maalatut kuvat pakottavat pienuudellaan niitä katselevat ihmiset lähelle toisiaan. Taiteilijan ja Agnèsin intohimo puhkeaa maalausten äärellä, mutta tuohon tuomittu rakkaus on oopperassa pikemminkin kehys, jossa sorrettujen asema suhteessa sortajaansa paljastuu räikeästi valaistuna. Feodaaliyh-teiskunnassa vaimo on miehensä omaisuutta, taiteilija mesenaattinsa. Yhteiskunta jakautuu vahvoihin ja alistettuihin.

Kun Agnès – jonka roolin kantaesitti äärimmäisistä ilmaisutehoistaan tunnettu sopraano Barbara Hannigan – on nähnyt itsensä nuorukaisen maalaamassa kuvassa, hän uskaltaa uhmata miestään

ja sanoo: "Kysy häneltä, joka kirjoittaa iholle, kysy häneltä, nuorukaiselta, mikä minä olen."

Vain naisella on tässä oopperassa nimi, joskaan ei sama kuin taustalla olevassa legendassa (lähteestä riippuen tämä on Margarida tai Seremonda). Nimi Agnès viittaa puhtauteen, ominaisuuteen, jota omistaja häneltä edellyttää. Rakkaus vetää Agnèsin pois tyhjän puhtauden vankilasta, ja hänen ihonsa piirtyy täyteen näkymättömiä kuvia.

Linnanherra ei käytä valtaa vain vaimoonsa, vaan myös palkkaamaansa taiteilijaan, josta tulee omistajan vallan huipentuma. Siksi kirjan valmistuminen on linnanherralle niin tärkeää, eikä hän siedä vastalauseita. Sukulaiset ihmettelevät isännän sokeaa luottamusta vieraseen nuoreen mieheen. Nuorukainen on myös linnanherran pidätellyn seksuaalisen halun kohde. Agnèskin tuntee mustasukkaisuutta: onko miehen pakko omistaa aivan kaikki?

Naisen itsetuntemus on kuitenkin herätetty ja hän ymmärtää, ettei kukaan voi riistää hänen kokemaansa rakkautta. Ennen kuolemaansa Agnès julistaa, ettei mikään väkivallanteko voi poistaa rakastetun makua hänen suustaan.

Auli Särkiö-Pitkänen

GEORGE BENJAMIN

Sir George Benjamin tunnetaan yhtenä aikamme merkittävimmistä englantilaisista säveltäjistä. Sävellystyön rinnalla hän esiintyy aktiivisesti kapellimestarina, jonka ohjelmisto ulottuu Mozartista ja Schumannista oman aikamme säveltäjiin. Hänet tunnetaan myös taitavana pianistina.

Benjamin opiskeli sävellystä vuodesta 1976 Pariisissa Olivier Messiaenin ja sen jälkeen Cambridgen King's Collegessa Alexander Goehrin johdolla. Hän murtautui esiin vain 20-vuotiaana, kun hänen orkesteriteoksensa *Ringed by the Flat Horizon* kantaesitettiin 1980 Lontoon Proms-festivaalilla. Tuolloin hänestä tuli nuorin säveltäjä, jonka teos on esitetty juhlilla.

Benjaminin keskeisiä teoksia ovat neljä oopperaa: *Into the Little Hill* (2006), *Written on Skin* (2012), *Lessons in Love and Violence* (2017) ja *Picture a Day like this* (2023), joihin kaikkiin libreton on tehnyt Martin Crimp. Sen lisäksi hänen tuotantoonsa sisältyy orkesteriteoksia, kamari- ja vokaalimusiikkia sekä pianoteoksia. Hänen teoksiaan

ovat hänen itsensä lisäksi kantaesittäneet mm. Simon Rattle (*At the First Light* 1982) ja Pierre Boulez (*Palimpsests* 2002). Hänen musiikkiaan on esitetty monina laajoina katselmuksina, ja kaudella 2018–2019 hän oli Berliinin filharmonikkojen residenssi-säveltäjä.

Kapellimestarina Benjamin on tehnyt tiivistä yhteistyötä mm. Mahler-kamari-orkesterin, London Sinfoniettan, Ensemble Modernin, Clevelandin orkesterin ja Amsterdamin Concertgebouw-orkesterin kanssa. Oopperadebyyttinsä hän teki 1999 johtamalla *Pelléaan ja Mélisanden* Brysselin Monnaie-teatterissa. Hän esittää kapellimestarina paljon uutta musiikkia ja on johtanut mm. Wolfgang Rihmin, Unsuk Chinin, Tristan Murail'n, Gérard Griseyn ja György Ligetin kantaesityksiä.

Benjamin on toiminut sävellyksenopettajana ensin 16 vuoden ajan Lontoon Royal College of Musicissa, minkä jälkeen tammikuussa 2001 hän seurasi Harrison Birtwistlää Lontoon King Collegen sävellyksenprofessorina.

BENJAMIN DAVIS

Englantilainen Benjamin Davis on työskennellyt oopperaohjaajana eri puolilla Eurooppaa, Pohjois-Amerikassa ja Kiinassa. Omien ohjaustöiden lisäksi hän on toiminut apulaisohjaajana ja vanhojen produktioiden uusintaohjaajana. Hänen erikoisalanaan ovat konserttisaleihin tuodut puolinäyttämölliset produktiot.

Toimittuaan 2001–2011 Walesin kansallisoopperan henkilöstöpäällikkönä Davies on ollut freelance-ohjaaja. Hänen ohjaamiaan oopperoita ovat olleet mm. Händelin *Ariodante*, Mozartin *Così fan tutte*, Puccinin *Il Trittico* ja *La Rondine*, Humperdinckin *Hannu ja Kerttu* sekä Vaughan Williamsin *Sir John in Love*. Uusintaohjauksia hän on toteuttanut mm. Walesin kansallisoopperassa, Lontoon Covent Gardenissa, Rooman oopperassa, Skotlantilaisessa oopperassa, Hollannin oopperassa, Chicagon Lyyrisessä oopperassa, Baijerin valtionoopperassa, Pariisin Opéra Comiquessa, Toulousen Capitole-teatterissa ja Theater an der Wienissä.

Davisin maineikkain puolinäyttämöllinen ohjaus on George Benjaminin *Written on Skin*. Davis toimi Katie Mitchellin apulaisohjaajana teoksen ensi-illassa Aix-en-Provencen juhlilla 2012 ja on sittemmin ohjannut sen konserttisaliversion mm. Mahler-kamariorkesterin Euroopan-kiertueella, Holland-festivaalilla ja Pekingin musiikkijuhlilla. Muita hänen puolinäyttämöllisiä ohjauksiaan ovat mm. *Rigoletto*, *La Traviata*, *Carmen* sekä Händelin oratorio *Jephta*.

Davis on opiskellut englantia ja kirjallisuutta Yorkin yliopistossa ja Erasmus-stipendiaattina ranskalaista kirjallisuutta ja modernia taidetta Saint Étiennessä. Teatteriohjausta hän opiskeli Goldsmiths' Collegessa Lontoossa. Hän teki tohtorinväitöskirjansa Cardiffin yliopistossa 2020 aiheesta "Performing Realism", joka käsitteli nykyaikaista realismia oopperaohjauksissa.

LAUREN SNOUFFER

Yhdysvaltalainen sopraano Lauren Snouffer on noussut 2010-luvulla ääni-tyyppinsä monipuolisimpien ja arvostetuimpien laulajien joukkoon. Hän on saanut kiitosta laajan, barokista nykymusiikkiin ulottuvan ohjelmiston äänellisesti säihkyvistä ja teknisesti suvereenista tulkinnoista.

Houstonin Grand Opera Studioissa ja Rice Universityssä sekä New Yorkin Juilliard of Musicissa opiskellut Snouffer on esiintynyt Yhdysvaltain merkittävimpien oopperatalojen ja konserttitalojen lisäksi laajasti eri puolilla Eurooppaa. Tämän kauden huomattavia konserttiesiintymisiä ovat Betsy Jolasin *Ces belles années* -teoksen Yhdysvaltain ensiesitys Clevelandissa (Daniel Harding), Stravinskyn *Les Noces* San Franciscossa (Salonen) sekä Brahmsin *Ein deutsches Requiem* Houstonissa (Juraj Valčuha).

Oopperalavalla Snouffer on esiintynyt mm. Zürichissä, Opéra national du Rhinissä, Toulousessa ja Versaillesin oopperassa. Kesällä 2024 hän debytoi Glyndebournessa *Taikauihun* Paminana.

Snoufferin oopperaohjelmistossa on sekä barokkia (Monteverdi, Händel, Hasse), klassismia (Gluck, Mozart), romantiikkaa (Rossini, Berlioz, Dvořák) että 1900-luvun klassikkoja (Berg, Poulenc, Britten, Bernstein).

Paljon uutta musiikkia laulavalle Snoufferille George Benjaminin *Written on Skin* on tärkeä teos, ja hän on esittänyt sitä säveltäjän johdolla Tanglewoodin nykymusiikkifestivaalilla, Toulousen Capitole-teatterissa ja Philadelphian oopperassa. Muita Snoufferin esittämiä uusia oopperoita ovat olleet Hans Abrahamseinin *The Snow Queen*, Stefan Wirthin *Girl with a Pearl Earring*, Tarik O'Reganin *The Phoenix*, Ricky Ian Gordonin *The House without Christmas* ja viimeksi lokakuussa 2023 Mikael Karlssonin *Melancholia*, joka perustuu Lars von Trierin samannimiseen elokuvaan.

Myös Snoufferin konserttiohjelmistoon sisältyy paljon uutta musiikkia, mm. Ligetin *Mysteries of the Macabre*, Hans Abrahamseinin *Let me tell you* ja Andrew Normanin *A Trip to the Moon*.

IESTYN DAVIS

10

"Iestyn Davies hallitsee ylivertaisena kontratenorien keskuudessa", julisti brittiläinen *Independent*-lehti joulukuussa 2015. Davies kuuluukin kiistatta kontratenorien kansainväliseen eliittiin. Hän on esittänyt oopperassa ja konserttilavalla barokin ja klassismin keskeistä ohjelmistoa mutta myös uutta musiikkia, ja hän on tehnyt yhteistyötä mm. George Benjaminin, Thomas Adèsin ja Nico Muhlyn kanssa.

Iestyn aloitti laulajanuransa kahdeksanvuotiaana laulamalla Cambridgen St. John Collegen kuorossa. Hän alkoi laulaa kontratenorina teini-iässä, ja myöhemmin hän opiskeli Lontoon Royal Academy of Musicissa. Hän voitti Lontoon Händel-laulukilpailun yleisöpalkinnon 2004, ja Royal Philharmonic Society nimesi hänet 2010 "Vuoden nuoreksi muusikoksi".

Davies on pitänyt varsinaisena läpimurtonaan esiintymistä 2005 Zürichin oopperassa Monteverdin *Poppean kruunauksen* Ottonena, josta on tullut yksi hänen

nimikkorooleistaan. Davies debytoi New Yorkin Metropolitanissa 2011 ja on sen jälkeen esiintynyt monilla maailman arvostetuimmilla näyttämöillä. Varsinkin Händel on ollut hänelle läheinen säveltäjä, ja hänen tärkeitä Händel-roolejaan ovat olleet Orlando, Rinaldo, Giulio Cesare, Ottone (*Agrippina*) ja David (*Saul*).

2015 Davies vieraili myös teatterilavalla laulamalla Farinellin roolin Lontoon Globe-teatterin näytelmässä *Farinelli and the King*. Suurmenestyksen saavuttanut produktio nähtiin myöhemmin Lontoon teatterimaailman ytimessä West Endissä, ja 2017 hän lauloi näytelmän esityksissä myös New Yorkin Broadwaylla.

Davies on levyttänyt laajasti sekä ooppera-, oratorio- että konserttiohjelmistoaan ja saanut työstään lukuisia tunnustuksia ja palkintoja, mm. kahdesti *Gramophone*-lehden resitaalipalkinnon ja 2017 barokkilaulun palkinnon. Hänet nimettiin 2017 Brittiläisen imperiumin ritarikunnan jäseneksi (MBE).

Englantilainen baritoni Mark Stone on kerännyt kiitosta sekä oopperalavoilta että konserttisaleista. Hän debytoi oopperan parissa 1998 Opera Northin *Carmenissa* Escamillon ja sai samana vuonna Kathleen Ferrier Awards -kilpailun Decca-palkinnon

Oopperalaulajana Stonen keskeisiä näyttämöjä ovat olleet Englannin kansallisooppera (ENO), Opera North ja Walesin kansallisooppera, mutta hän on esiintynyt myös mm. Lontoon Covent Gardenissa ja Glyndebournen juhlilla. Yhdysvalloissa hänen tärkein esiintymispaikkansa on ollut Philadelphian ooppera. Lisäksi hän on esiintynyt useissa Euroopan oopperataloissa (mm. Berliini, Hampuri, Leipzig, Montpellier, Geneve, Madrid) sekä Uudessa-Seelannissa.

Oopperalaulajana Stone tunnetaan varsinkin monista Mozart-rooleistaan, erityisesti Don Giovannista ja *Figaron häiden* kreivi Almavivasta. Keskeisiä hänen oopperaohjelmistossaan ovat myös monet Brittenin, Donizettin, Händelin, Puccinin,

Rossinin, R. Straussin, Tšaikovskin ja Verdin oopperaroolit. Viime vuosina hän on laajentanut ohjelmistoaan mm. Bergin *Wozzeckilla* sekä Wagner-rooleilla (Gunter, Alberich ja Wotan).

Stone on kiitetty uuden musiikin esittäjä. George Benjaminin *Written on Skinin* hän on esittänyt aiemmin Philadelphian oopperassa, ja tammi-helmikuussa 2024 hän esiintyy teoksen produktiossa Berliinin Deutsche Operissa. Hän on esiintynyt myös Benjaminin oopperassa *Lessons in Love and Violence*.

Konserttilaulajana Stone on esiintynyt eri puolilla Eurooppaa, Yhdysvalloissa ja Brasiliassa ja lied-laulajana mm. New Yorkissa Carnegien Weill Hallissa, Lontoon Wigmore Hallissa ja St. John's Smith Square -salissa sekä Oxfordin lied-festivaalilla ja Buxtonin festivaalilla. Stone on levyttänyt laajasti ohjelmistoaan, sekä liedä että oopperaa, ja hän on mukana monilla oopperoiden kokonaislevytyksillä (mm. *Trojalaiset*, *Billy Budd*, *La Straniera*, *Sweeney Todd*).

JUDITH THIELSEN

Saksalainen mezzosopraano Judith Thielsen kuuluu nuoremman laulajapolven lahjakkuuksiin. Hän opiskeli 2008–2014 laulua Hampurin musiikki- ja teatterikorkeakoulussa professori Geert Smitsin johdolla. Hän oli 2014–2016 Kölnin oopperan oopperastudion jäsen ja kuului 2017–2023 Kölnin oopperan vakinaiseen ensembleen.

Kölnin oopperan laulajana Thielsen lauloi monipuolista roolivalikoimaa. George Benjaminin *Written on Skin* -oopperan kaksoisroolin toinen enkeli/Marie hän esitti Kölnissä kaudella 2020–2021. Muita Kölnin-kauden säveltäjänimiä olivat mm. Mozart, Rossini, Bizet, Gounod, Dvořák, Wagner, Humperdinck, Offenbach, Richard Strauss, Stravinsky, Ravel, Schönberg, Janáček, Walter

Braunfels, Britten ja Zimmermann, mukana useita keskeisiä rooleja.

Kölnin vuosina Thielsen vieraili myös monilla Keski-Euroopan oopperanäytämöillä kuten Berliinin Komische Operissa, Baselissa ja Bregenzin festivaalilla. Vuonna 2018 hän oli ehdolla arvostetun *Opernwelt*-lehden "Vuoden huomattavimmaksi nuoreksi taiteilijaksi".

Thielsenin kauden 2023–2024 debyytteihin kuuluvat Radion sinfoniaorkesterin *Written on Skinin* lisäksi Enescu-festivaali Bukarestissa sekä Ranskan kansallisorkesteri François-Xavier Rothin johdolla Pariisissa. Tammikuussa 2024 hän palaa Charlotten rooliin Kölnin Gürzenich-orkesterin Zimmermannin *Die Soldaten* -oopperan puolinäyttämöllisessä produktiossa.

Englantilainen tenori Nick Pritchard oli ensimmäisiä opiskelijoita Valistuksen ajan orkesterin "Rising Stars"-ohjelmassa 2017–2019. Hän esiintyy säännöllisesti Valistuksen ajan orkesterin, Monteverdi-kuoron ja -orkesterin sekä Pariisin kamariorkesterin kanssa. Hän debytoi Lontoon Proms-festivaalilla Britten Sinfonian solistina Mozartin *Requiemissä*. Pritchard laulaa evankelistan osan Monteverdi-kuoron ja Englannin barokkisolistien Bachin *Johannes-passion* levytyksessä (Deutsche Grammophon), joka nimettiin 2023 parhaan kuoroesityksen Grammy-ehdokkaaksi.

Muita orkestereita, joiden kanssa Pritchard on esiintynyt, ovat mm. Ensemble Pygmalion, Concerto Köln, Les Talens Lyriques, Les Violons du Roy, Philharmonia-

orkesteri, Royal Philharmonic Orchestra, BBC-Walesin kansallinen orkesteri ja Gabrieli Consort. Pritchardin ohjelmisto ulottuu barokista nykymusiikkiin. Hän on ollut mukana monissa kantaesityksissä, joissa säveltäjinä ovat olleet mm. Mark Simpson, Ian Venables, Cassandra Miller, Daniel Kidane, Gabriel Jackson ja Bob Chilcott.

Oopperalavalla Pritchard on esiintynyt mm. Aldeburghin 70-vuotisfestivaalilla, Glyndebourne on Tourilla, Covent Gardennissa, Opera Northissa, Irlannin kansallisoopperassa, Opera Holland Parkissa, Lillen oopperassa, Théâtre de Caenissa, Flanderin oopperassa ja Luxembourgin Grand Théâtressa. Hän ohjelmistossaan on rooleja mm. Monteverdin, Purcellin, Händelin, Mozartin ja Brittenin ooperoista.

RADION SINFONIAORKESTERI

Radion sinfoniaorkesteri (RSO) on Yleisradion orkesteri, jonka tehtävänä on tuottaa ja edistää suomalaista musiikkikulttuuria. Orkesterin ylikapellimestari on Nicholas Collon.

Radio-orkesteri perustettiin vuonna 1927 kymmenen muusikon voimin. Sinfoniaorkesterin mittoihin se kasvoi 1960-luvulla. RSO:n ylikapellimestareita ovat olleet Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste, Sakari Oramo ja Hannu Lintu.

Suurten klassis-romanttisten mestariteosten ohella RSO:n ohjelmisto sisältää runsaasti nykymusiikkia ja orkesteri kantaesittää vuosittain useita Yleisradion tilausteoksia. RSO:n tehtäviin kuuluu myös koko suomalaisen orkesterimusiikin taltioiminen kantanauhoille Yleisradion arkistoon.

RSO on levyttänyt mm. Mahlerin, Bartókin, Sibeliuksen, Hakolan, Lindbergin, Saariahon, Sallisen, Kaipaisen ja Kokkosen teoksia. Orkesteri on saanut levytyksistään Gramophonon kahdesti – Lindbergin klarinettikonsertton levytyksestä 2006 sekä Bartókin viulukonserttojen levytyksestä 2018. Muita tunnustuksia ovat mm. BBC Music Magazine Award, Académie Charles Cros ja MIDEM Classical Award. Sibeliuksen sävelrunoja ja lauluja sisältävä levy palkittiin International Classical Music -palkinnolla (ICMA) 2018. Kotimaisen EMMA-palkinnon RSO on saanut 2016 ja 2019. Grammy-ehdokkaana RSO on ollut 2020 ja 2021.

RSO:n konsertit lähetetään suorina lähetyksinä Yle Areenassa ja Yle Radio 1:ssä, viivästettynä konsertti-iltana Yle Teemalla sekä taltiointeina Yle TV1:ssä.

**HUOMIOITHAN YLIHERKKYYDESTÄ KÄRSIVÄT
KANSSAKUULIJAMME, VÄLTÄISITKÖ VOIMAKKAIDEN
TUOKSUJEN KÄYTTÖÄ KONSERTISSA.
KIITOS!**